

Onze Spreeuwen.

Wanneer de ornitholoog-bioloog zoo eens nagaat, hoe zijne medemenschen over de vogels en hunne levenswijze denken, dan zal menigmaal de gedachte in hem oprijzen dat er — sit venia verbo! — heel wat gekken en dwazen op deze schoone wereld rondwandelen! „Wahn! Wahn! Ueberall Wahn! Wohin ich forschend blick“, kan hij met den ouden zanger-dichter uitroepen. Het onzinnigste bijgeloof, de gekste sprookjes tierren welig aloin! En het ongelukkigste is dat met al dien onzin de vogels of de slachtoffers van worden, want in negentig van de honderd gevallen hebben al die bedenksels, al die eigenschappen welke den vogels toegedacht worden, betrekking op vermeende slechte en booze hoedanigheden van onze gevederde zangers. Denk maar eens aan die rampzalige op de schuurdeuren geerucificeerde uilen, die geitenmelkers welke de uiers van 't vee heeten leeg te zuigen, die torenvalken en sperwers — eerste klasse muizenvangers — die door de domme jachtopzichters worden weggeschoten.

Dezer dagen hoorde ik weer zoo'n mooi vertelsel, een nieuw sprookje, maar dat alreeds gevaarlijke gevolgen heeft voor een onzer nuttigste vogelsoorten, en een krankzinnige verdelgingswoede heeft ontketend! Men oordeele: daar wordt thans in volen ernst beweerd en verkondigd, dat de spreeuwen het mond- en klauwzeer verspreiden, wanneer zij in de weilanden om en bij de runderen hun kostje ophalen!!! En dientengevolge is men bezig de ongelukkige spreeuwen uit te roeien! Ongeloofelijk, doch helaas maar al te waar!

Maar wat doen dan toch de spreeuwen in 't weiland? Waarom zijn zij altijd om en bij, zelfs op de koeien? Eenvoudig een geval van symbiose! Allen kennen wij den runderhorzel (*hypoderma bovis*), een fraaie vlieg, rossig geel met zwart, die wel wat op een hommelt gelijkt. Maar dat mooie insect is een plaag voor de runderen en berokkent heel wat schade! Want zijn levensloop is in het kort deze: het wijfje legt in den nazomer hare eieren op de huid der runderen; de larven komen weldra uit, en veroorzaken een onaangenaam gevoel van jeuk; de koe gaat zich likken en de larven komen in keel en slokdarm; gedurende den winter werken zij als mijnwerkers in de inwendige weefselen en in het vroege voorjaar bereiken zij „bovengronds“ weer de huid, waar zij de maar al te veel bekende builen vormen, die tot gevaarlijke etterontstekingen aanleiding kunnen geven. Wanneer de larve eindelijk rijp is, valt zij op den grond, graaft zich min of meer in, verpopt, en 3 à 4 we-

ken later verschijnt het volwassen insect. En de spreeuwen verrichten eigenlijk niets anders dan politiedienst: zij pikken de larven op, die uit de etterbuilen breken, en daardoor is dat afschuwelijke fabeltje ontstaan, dat op het oogenblik het leven kost aan ontelbare onschuldige, nuttige vogels!

Zoo blijkt alweder voor de zooveelste maal het nut van de spreeuwen! Want, al mogen zij in den tijd van de rijpe kersen lastig zijn en zich door niets laten verjagen, het nadeel dat zij dan berokkenen weegt in de vorste verte niet op tegen het groote voordeel dat zij brengen gedurende de overige maanden van het jaar door het verdelgen van millioenen en millioenen van slakken, rupsen en insecten. Het al of niet schadelijk dan wel nuttig zijn van vogels is zulk een relatief begrip. Verleden jaar op de Zomervergadering heb ik het nog in den breede uiteengezet. Het is onmogelijk een algemeen, vasten maatstaf aan te leggen, de zaak is veel te ingewikkeld, vereischt voortdurende studie en waarneming in de levende natuur, en wordt veel te veel subjectief behandeld. Nooit gaan de persoonlijke belangen van vee fokker, fruitteeler, warmoezenier of visscher samen: wat den een een zegen is, denkt de ander zich een ramp, en alleen klare, objectieve beschouwing, die alle elementen in onderlingen samenhang overweegt en vergelijkt brengt redding uit den nood!

Maart 1911.

D. F.

Vroeg-flora.

Terwijl eind Februari in tuinen en parken 't nieuwe leven al volop aan den gang is en we verheugd neerzien op kerstrozen, sneeuwkllokjes, winteraconieten en bloeiende Hamamelis-struiken of tooverhazelaars, blijft het langs wegen en „graven“ voorloepig in hoofdzaak bij knoppen en zwellen en nitbotten. Of 't moest zijn, dat iemand in 't oude bosch op de hoogten bij Eis of op den Pietersberg de bloeiende Daphne's of peperboompjes reeds gezien had.

Een vriend verraste me echter 1 Maart j.l. met eenige prachtig bloeiende exemplaren van *Helleboris viridis* (Wrangwortel) uit de vrije natuur, geplukt in een dalletje bij de Wurm, echter even over onze Oostergrens bij Rimburch. Doch dit acht ik geen bezwaar om deze vondst in ons orgaan te publiceren, daar we ook leden buiten onze politieke grenzen tellen. Te meer niet, daar Dr. de Weyer me mededeelde, dat deze plant hier vroeger ook voorkwam, maar sedert 't laatst der vorige eeuw nergens meer binnen onze grenzen gesignaleerd was.

Nuth.

J. J. DORMANS.

St. Pieter, bijeengebracht door H. J. Nyst (1780-1848). Hoewel z'n ambt van essayeur (muntmeester) meebracht, dat hij meermalen van standplaats moest wisselen, toch mogen we hem gedeeltelijk rekenen tot de Maastrichter floristen.

En vandaag nog bevindt zich zijne verzameling in 't Staatsherbarium te Brussel.

Nauwkeurige opgaven vinden we echter eerst bij Lejeune, geneeskundige te Verviers (1779-1858).

Algemeen wordt hij de Nestor genoemd der Belgische botanici.

En met grond mogen we veronderstellen, dat zich zijne excursies meermalen tot den St. Pietersberg hebben uitgestrekt. Algeheele zekerheid hieromtrent bezitten wij echter niet. We kunnen 't alléén maar hieruit opmaken, dat hij in z'n laatste werk, „Compendium florae belgicae“, welk hij uitgaf te samen met Courtois, directeur van den Plantentuin te Luik, steeds aangeeft welke planten hij levend of gedroogd heeft gezien.

Maar met grond mogen we vermoeden, dat hem vele gegevens verstrekt zijn geworden door Maastrichter liefhebbers.

Van hen noemen we op de allereerste plaats L. J. G. Dumoulin, oud-apotheker en leeraar in Schei- en Plantkunde te Maastricht.

In 1868 publiceerde hij z'n vondsten in „Guide du botaniste dans les environs de Maestricht.“

Ook bestaan er van hem nog uitvoerige „Notes manuelles“ over planten van den St. Pietersberg.

Zijn Herbarium bevindt zich thans in ons Museum. Alhoewel 't in deplorabelen toestand verkeert valt er toch nog veel uit te leeren, vooral aangaande variëteiten, die niet in zijn boven aangehaald werk vermeld zijn.

De Maastrichter Apothekers Marres, Jacques en Haenen deelden eveneens hun vondsten mee aan Lejeune.

't Groote herbarium van Lejeune en Courtois bevindt zich thans deels te Brussel, deels in 't bezit van de Nederl. Botanische Vereeniging. (Wordt vervolgd.)